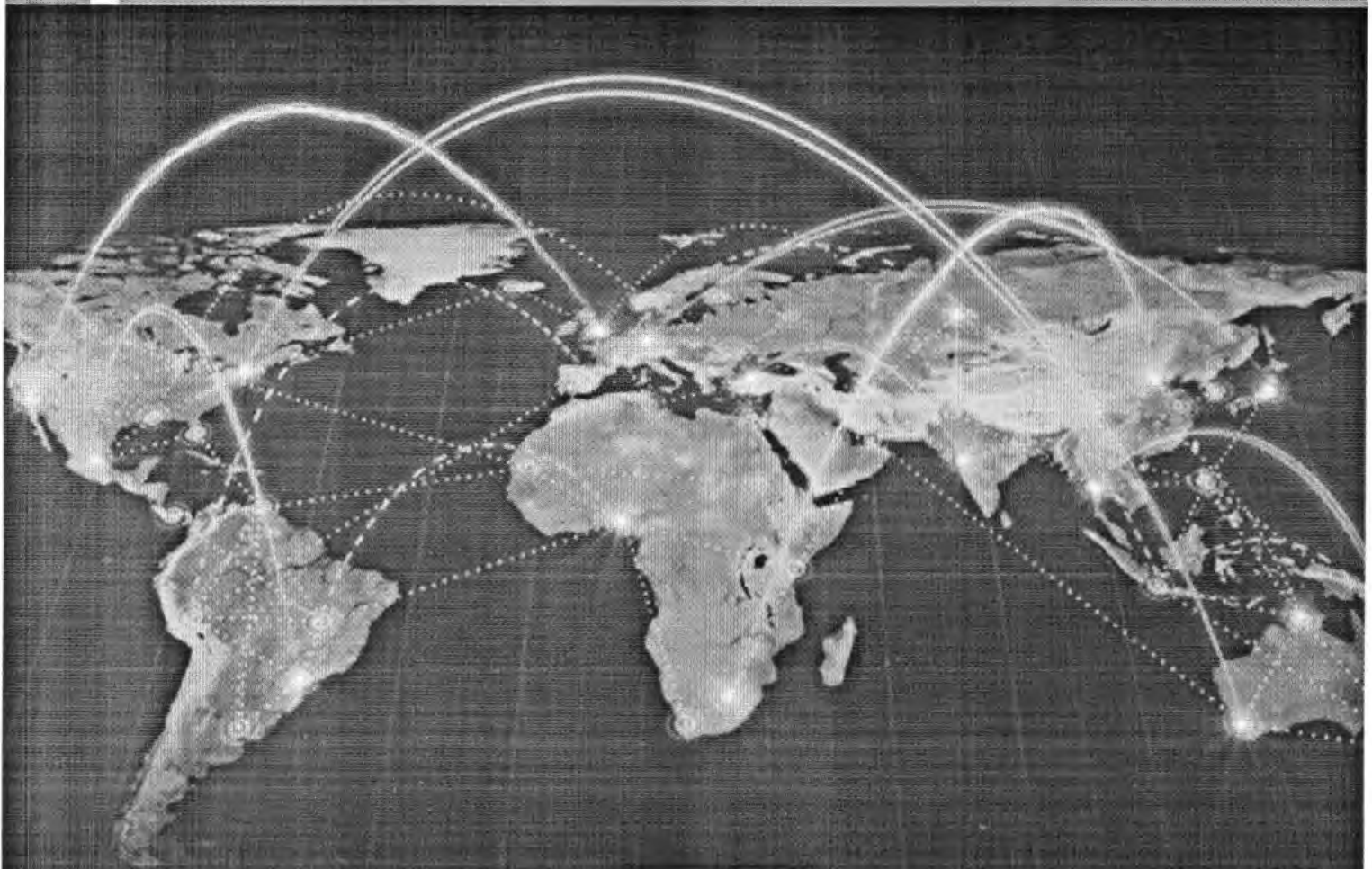

**VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
НАУКИ І ОСВІТИ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»**

ВИПУСК 7

26-27 вересня 2015 р.

м. Переяслав-Хмельницький

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

Рада молодих учених університету

Матеріали

VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
«Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»
26-27 вересня 2015 року

Збірник наукових праць

Переяслав-Хмельницький – 2015

УДК 001+37(100)

ББК 72.4+74(0)

Т 33

Матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2015. – Вип. 7. – 240 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Коцур В.П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України, ректор ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Рик С.М. – кандидат філософських наук, доцент, проректор з наукової роботи ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

Склярєнко О.Б. – кандидат філологічних наук, доцент

Коцур В.В. – кандидат політичних наук, голова Ради молодих учених університету

Кикоть С.М. – кандидат історичних наук, заступник голови Ради молодих учених університету

Гайдаєнко І.В. – керівник центру усної історії, секретар Ради молодих учених університету

©Рада молодих учених університету
©ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

<i>Лесбек Тайжанов</i> ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МИРОВОГО ОПЫТА РЕШЕНИЯ ПРОБЛЕМ МОНОГОРОДОВ В КАЗАХСТАНЕ	49
ІСТОРІЯ	
<i>Махмуд Орзиев</i> БУХОРО АМИРЛИГИДА БОСМАХОНА ТЕХНИКАСИ ТАРАҚҚИЎТИ ТАРИХИДАН	52
<i>Бахтиёр Ризаев</i> ФАРҒОНАДА НЕФТ – КОН САНОАТИ ТАРАҚҚИЎТИ ТАРИХИДАН (“ТУРКИСТОН ТЎПЛАМИ” МАТЕРИАЛЛАРИ АСОСИДА)	54
<i>Бахрам Утемуратов</i> ИСТОРИЯ РАЗВИТИЯ ФЕРМЕРСТВА В КАРАКАЛПАКСТАНЕ (1990 годы)	56
МИСТЕЦТВО	
<i>Вероніка Микула, Олена Якимчук</i> ІНДІЙСЬКА ЖІНКА ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН У ФОРМУВАННІ СТЕРЕОТИПНОГО ІСТОРИЧНОГО ОБРАЗУ	59
<i>Антоніна Микуліна</i> ОСОБЛИВІСТЬ РОЗВИТКУ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА ЗАКАРПАТТЯ	65
<i>Андрій Питомець, Олена Якимчук</i> ІСТОРИКО-КОМПОЗИЦІЙНИЙ АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНОГО ОСВІТЛЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТУ СВІТЛОДИЗАЙНУ НА ПРИКЛАДІ АРХІТЕКТУРНИХ ПАМ’ЯТОК	67
ПЕДАГОГІКА	
<i>Ганна Божко</i> ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ І ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	72
<i>Ія Валусєва</i> ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ	73
<i>Ольга Васильєва</i> ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	75
<i>Олена Ващенко, Олена Кушніренко</i> ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ЗДОРОВ'Я: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	78
<i>Наталія Вишнівська</i> ОСОБЛИВОСТІ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ У ВИХОВАННІ ГУМАНІСТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ	80
<i>Оксана Вільхова</i> РОЗВИТОК ДИТЯЧОЇ НАРОДНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ У СИСТЕМІ ПОЗАУРОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКІЛ УРСР (1945–1991 РР.)	82
<i>Катерина Волинець, Олена Перестюк</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ	84
<i>Юлія Волинець, Інна Паришкура</i> ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ – МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	86

ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ЗДОРОВ'Я: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Актуальність теми дослідження зумовлена складною соціально-економічною ситуацією в державі, що супроводжується помітним зниженням загального стану здоров'я молоді та створює необхідність переосмислення уявлень щодо гармонійного існування людини в природі та соціумі та активізації зусиль щодо формування ціннісного ставлення до власного здоров'я сучасної молоді та його збереження як основної людської цінності.

На сучасному етапі виховання здорового покоління визначається як загальнодержавне завдання, важливість реалізації якого передбачена Конституцією України, законодавчими актами України у сфері охорони здоров'я, Національною доктриною розвитку освіти у XXI столітті, Державним стандартом початкової загальної освіти.

Одним із важливих завдань вищих педагогічних навчальних закладів є формування у майбутніх учителів початкової школи ціннісного ставлення до здоров'я, що є одним із важливих показників ефективності процесу професійної підготовки, оскільки ставлення майбутнього вчителя до свого здоров'я надалі буде проектуватися на учнів та слугувати прикладом для наслідування та набуття здоров'язбережувальної компетентності.

Найбільш продуктивним підходом до розробки цієї проблеми є дослідження внутрішніх резервів активності особистості майбутнього вчителя початкової школи як суб'єкта навчальної та професійної діяльності.

Науковці доводять, що на сьогодні 90 % молодих людей, що навчаються у ВНЗ України мають серйозні відхилення в стані здоров'я, більше 50 % знаходяться на диспансерному обліку, кожен п'ятий юнак або дівчина віднесені до підготовчої та спеціальної медичної групи або звільнені за станом здоров'я від фізичних навантажень, рівень більше ніж 50 % молодих людей, які навчаються у вищих навчальних закладах нашої країни, не відповідає навіть середньому рівню державного стандарту фізичної підготовленості, що гарантує стабільне здоров'я. Таке становище пов'язується з тим, що для сучасної молоді підвищення рівня свого здоров'я не набуває першочергового значення. При цьому вона не має й необхідних знань, життєвого досвіду, що дозволили б їй зберегти свою особистість, засвоїти оптимальні норми життя, що ґрунтуються на розумінні здоров'я як найбільшої цінності.

Проблема цінностей має глибоку історико-філософську традицію, започатковану ще Аристотелем. Уже в сиву давнину було відомо, що сфера цінностей утворюється моральністю, цінності – важливі елементи внутрішньої структури особистості, закріплені її життєвим досвідом, усією сукупністю переживань. З погляду етимології, цінність – це те, що є важливим, значущим для людини. Цінності – невід'ємний компонент відносин людини зі світом, у якому відбувається її життєдіяльність, реалізуються процеси пізнання, тобто цінності – це властивості буття, які створюються людиною, або певним чином стосуються її [2].

У філософії поняття „цінність” застосовується для характеристики будь-якого ціннісного судження. Водночас аналіз філософської літератури засвідчує відсутність у авторів єдиної позиції щодо тлумачення цього поняття.

Так, М. Боришевський поділяє цінності на матеріальні й духовні відповідно до характеру потреб і способів їх задоволення. На його думку, духовні цінності поділяються на пізнавальні, наукові, естетичні, художні, моральні. Пізнавальні й наукові цінності відображають істину пізнання об'єктивної реальності; естетичні й художні – красу; моральні – обов'язок, совість, гідність [3].

Найбільш загальне визначення ознак усіх цінностей знаходимо в працях Ю. Хоменко, в яких розкривається їх сутність та зазначається, що цінності – це суть предметів, явищ та їх якостей, які потрібні (необхідні, корисні, приємні тощо) людям певного суспільства та окремії особистості як засіб задоволення потреб та інтересів, а також ідеї і спонуки, що виступають як норми, цілі ідеали. До того ж наголошується, що цінність – це реальне чи уявне явище (факт, ідеал), а оцінка виявляє ставлення до нього [7].

Соціологи вважають цінностями деякі компоненти соціальної системи і відносять їх до елементів культури. Соціальні цінності містять більш загальні принципи, визначають досить широкий діапазон вибору типу поведінки, тоді як нормативна система жорстко детермінує поведінку і стосується насамперед когнітивної сфери особистості, а не поведінкової [6].

Деякі психологи синонімізують такі поняття, як „цінність”, „сене”, „значущість”. Наприклад, цінність об'єкта для суб'єкта вони визначають через поняття „особистісний сене”. Оцінюючи об'єктивне значення і „значення для суб'єкта” (або „особистісний сене”), в останньому виділяється суб'єктивність, яка виражається в набутій нею пристрасності. Особистісний сене фіксує особливе, пов'язане з особистими мотивами, потребами та інтересами, ставлення суб'єкта до предмета судження, тобто його цінності. Саме у феноменах, які називаються в психології „життєво важливими”, „значущими переживаннями”, „ситуаційними смислами”,

виражається перстворення (що безперервно відбувається) суб'єктивного світу людини, формування кожною людиною індивідуально своєрідної системи цінностей.

На зв'язок цінностей з практичною діяльністю людини звертає увагу відомий психолог І. Бех, наголошуючи, що „духовна цінність, яка набула для людини особистісної ваги, лише тоді стає домінантою її „Я”, коли постійно спонукає до відповідних вчинків” [1, с. 9]. У створеній дослідником концепції особистісно орієнтованого виховання вихідним положенням виступає ідея самоцінності особистості, її духовної суверенності, яка визначає провідну мету цього вчення – формування людини як особистості, творця самої себе і навколишніх умов, розвиток її духовних вартостей.

На думку Л. Хоружої, цінність – це спосіб реалізації сутнісних сил людини, її морального вдосконалення. Тому, вважає вона, поняття „цінність” можна використовувати у значенні „зміст” як усвідомлення індивідом морального змісту певної діяльності, що стала особистісною цінністю [8, с. 97]. Залежно від суб'єкта ставлення (матеріальний світ, інша людина, власне „Я”), дослідниця умовно поділяє цінності на матеріальні, соціальні й духовні. Саме останні, на її переконання, є внутрішнім, емоційно освоєним регулятором діяльності індивіда, вони визначають його ставлення до навколишнього світу і до самого себе, допомагають моделювати зміст і характер діяльності на моральних засадах [8, с. 75].

Орієнтація на цінності є характерною рисою людського буття. Протягом тисячолітньої історії людина виробила здібність виділяти в навколишньому середовищі предмети та явища, які набувають для неї особливого значення і до яких завдяки цьому вона відчуває особливе ставлення, тобто цінності набувають особистісного значення, коли трансформуються у відповідні потреби та інтереси індивіда.

Філософський і культурологічний аспекти ціннісного ставлення до навколишнього світу розкривається в роботах С. Анісімова, В. Алексєєва, М. Боришевського, І. Брехмана, Б. Єрасова, А. Здравомислова, М. Кагана, В. Казначєєва, Д. Леонтьєва, М. Савчина, І. Смирнова, Ю. Терещенка, Е. Фромма, М. Шелера та ін. [3; 5; 6].

Педагогічний аспект ціннісного ставлення до здоров'я репрезентовано в працях В. Андрєєва, І. Борзенка, О. Василюєва, О. Дубогай, Л. Жаліло, І. Журавльова, Г. Зайцева, С. Кириленко, М. Куїнджи, В. Кукушкіна, А. Маслоу, М. Никандрова, В. Оржеховської, Л. Татарнікової та ін.

Питанням формування ціннісного ставлення учнівської та студентської молоді до свого здоров'я присвячені дисертаційні дослідження Т. Белінської, Т. Вершиніної. Окремі аспекти цієї проблеми були предметом наукових досліджень О. Ващенко, В. Бабица, В. Горацука, М. Гриньової, В. Долженко, Ю. Драгнева, Г. Кривошевої, С. Лебедченко, М. Литвинової, Л. Овчиннікової та ін. [4].

Науковці доводять, що під час навчання у ВНЗ в молодих людей формується інша активна життєва позиція, ніж у шкільні роки, і вони по-іншому оцінюють свої можливості. Їхні вікові особливості, певний життєвий досвід та більш високий рівень свідомості та світосприйняття сприяє прагненню до самоосвіти, самовиховання, самовдосконалення, що призводить до розуміння здоров'я як цінності й виникнення почуття відповідальності за його стан. Разом з тим, система стійких переконань притаманна не всім майбутнім учителям, деякі з них не можуть самостійно визначитися у виборі своєї позиції щодо здоров'я як життєвої цінності.

Таким чином, на основі аналізу психолого-педагогічної та філософської літератури з проблеми дослідження встановлено, що орієнтація на цінності є характерною рисою людського буття. Протягом тисячолітньої історії людина спромоглася визначати в навколишньому світі предмети та явища, що набувають для неї особливого значення і до яких вона відчуває особливе ставлення, тобто вона почала визначати загальнолюдські цінності та надавати їм особистісного значення.

Також було з'ясовано, що майбутні вчителі початкової школи як окрема соціальна група, в силу своїх вікових особливостей, проходять шлях особистого становлення та формування активної життєвої позиції, переоцінку своїх можливостей, здібностей, ставлень, цінностей. Цей період збігається із навчанням у ВНЗ, котрий має спрямувати розумові, фізичні та психологічні особливості майбутнього вчителя на формування повноцінної, здорової та гармонійно розвиненої особистості, здатної до позитивних зрушень у суспільстві.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бех І.Д. Цінності як ядро особистості / Бех І. Д. // Цінності освіти і виховання : наук. метод. зб. / [за ред. О.В.Сухомлинської]. – К., 1997. – С. 8–12.
2. Бойченко Т.Є. Неперервна валеологічна освіта в Україні: особливості та методологічні засади формування / Бойченко Т. Є. // Формування, збереження, зміцнення здоров'я підростаючого покоління як обов'язковий компонент системи національної освіти : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. з валеології, 22-24 жовт. 1996 р., м.Дніпропетровськ. – К., 1997. – С. 46–51.
3. Боришевський М. Духовні цінності як детермінанта громадянського виховання особистості / М. Боришевський // Цінності освіти і виховання: наук.-метод. зб. / за ред. О.В. Сухомлинської. –К.: АПН України, 1997. – С. 21-25.
4. Долженко В.О. Виховання духовних цінностей студентської молоді в полікультурному просторі: дис. канд. пед. наук: 13.00.07 / В.О. Долженко // Східноукраїнський національний ун-т ім. В. Даля. – Луганськ, 2006. – 192 с.

5. Савчин М.В. Духовний потенціал людини / М.В. Савчин. – Івано-Франківськ : Вид - во «Плай» Прикарпатського ун-ту, 2001. – 203 с.
6. Терещенко Ю. Світ обертається довкола творців нових цінностей. Освіта як екзистенційний пріоритет України / Терещенко Ю. // Віче. – 2001. – № 6. – С. 108-125.
7. Хоменко Ю.С. Здоров'я як цінність людини та складова культури / Ю.С. Хоменко // Грані. – 2011. – № 4 (78). – С. 60–62.
8. Хоружа Л.Л. Етична компетентність майбутнього вчителя початкових класів: теорія і практика / Хоружа Л.Л. – К.: Преса України, 2003. – 319 с.

*Наталія Вишнівська
(Київ, Україна)*

ОСОБЛИВОСТІ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ У ВИХОВАННІ ГУМАНІСТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ

Виховання гуманістичних цінностей у підростаючого покоління є ознакою демократизації та гуманізації сучасного суспільства. Майбутнє залежить від того, які саме гуманістичні цінності будуть сформовані у молодого покоління.

Сучасна педагогіка передбачає виховання великої кількості загальнолюдських цінностей, але чільне місце поміж названих цінностей посідають гуманна поведінка, виявлення поваги до людської гідності, людяність, бажання допомогти, прояви довіри, толерантності.

Одним із основоположних принципів педагогіки і психології у вихованні підростаючого покоління є врахування закономірностей вікового розвитку дітей. Виходячи із потреб дослідження, об'єктом вивчення було визначено дітей молодшого шкільного віку.

Важливим періодом у вихованні гуманістичних цінностей є молодший шкільний вік, коли в дитини формуються основи світогляду, переважає емоційна сфера у сприйнятті оточуючих; проявляється інтерес до змісту моральних правил, до життя і діяльності дорослих; здатність до емпатії та емоційної рефлексії.

Вікова група дітей 6/7–10/11 років, які навчаються в 1–4 класах сучасного загальноосвітнього закладу, визначаються в освітніх нормативних документах як молодші школярі [5, с. 5–8]. Молодший шкільний вік – надзвичайно значущий період у житті людини, в якому яскраво виявляються риси як дошкільного дитинства, так і типові особливості учня ЗНЗ. Зазначений вік багатий прихованими можливостями розвитку, які важливо своєчасно помічати і підтримувати. У цей час закладаються і розвиваються основи багатьох психічних і моральних якостей.

У згаданому вище віковому періоді провідною діяльністю стає навчання. Дослідження І. Бега, Л. Божович, Є. Бутузової, Д. Ельконіна, О. Савченко, Є. Шовкомуд та ін. свідчать, що з навчальною діяльністю молодшого школяра пов'язаний новий стан дитини в суспільстві, оскільки розширюється коло її соціальних контактів, виникають нові потреби, що зумовлені подальшим поглибленням взаємовідносин з оточуючими людьми. В учня молодшого шкільного віку з'являються нові обов'язки, спричинені навчальною діяльністю, від якості їх виконання залежать місце молодшого школяра серед оточуючих людей, його відносини з ними.

На цьому віковому етапі в дитини формується ядро особистості (її моральний стрижень, уявлення про себе та про інших), досвід моральної поведінки. Молодший школяр вчиться не лише виконувати вимоги дорослих, дитячого колективу, а й бере участь у житті класу, виборі доручень, справи, яка йому до душі. В учнів 1–4 класів формуються стійкі стереотипи моральної поведінки і діяльності [1, с. 136–137].

Основними потребами дитини зазначеної вікової групи є спілкування з людьми, емоційний контакт; здатність до оцінки своїх дій і вчинків, виявлення власних позицій у ставленні до інших, світу. Учителю для учнів 1–4-х класів є моральним взірцем і прикладом для наслідування. «Першокласники орієнтуються на норми поведінки і цінності вчителя більше, ніж на думку ровесників» [1, с. 137].

Ми пристасмо до думки О. Савченко [6], яка виділяє в молодшому шкільному віці два мікроперіоди – 1–2-гі та 3–4-ті класи, – пояснюючи це близькістю першого з них до старшого дошкільного віку з ігровою мотивацією, що переважає, адаптацією до нових умов, потребою в підтримці дорослих і наближеністю другого до молодшого підліткового віку з притаманними йому труднощами росту, переживаннями кризи.

Аналіз досліджень І. Бега [1], Р. Буре [2] дозволяє стверджувати, що учні шестирічного віку характеризуються імпульсивністю, активністю, підвищеною чуттєвістю, емоційністю. «Формування гуманних почуттів у дітей шестирічного віку випереджає знання ними норм гуманної поведінки» [4]. Однак «...підвищена емоційна збудливість, мізерний соціально-гуманний досвід не дозволяють шестирічним школярам бути стриманими, поступливими, уважними та турботливими стосовно оточуючих» [4].

У ставленні до вчителя учні 1-х класів демонструють «демократичність», невимушеність поведінки, невміння керувати своїми діями згідно з правилами шкільного життя. Загалом діти шестирічного віку усвідомлюють соціальні очікування й орієнтуються на належну поведінку, гарні вчинки. Однак школяр у цей